

Proves d'aptitud personal

Graus d'educació infantil i primària

Competència comunicativa i raonament crític

Sèrie 1

Qualificació		
Secció 1	Part 1	
	Part 2	
Secció 2		
Secció 3		
Suma de les notes (qualificació sobre 100)		
Qualificació sobre 10		
Qualificació final		

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Universitat de Lleida

UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

UNIVERSITAT
**RAMON
LLULL**

UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL
DE CATALUNYA

UIC
barcelona

Universitat
Abat Oliba CEU

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

Aquesta prova consta de tres seccions:

Secció 1. Comprensió lectora (qüestions 1-8)

Secció 2. Expressió escrita (qüestió 9)

Secció 3. Domini del sistema lingüístic (qüestió 10)

Tingueu en compte les observacions següents:

1. És obligatori respondre en català.
 2. La prova avalua la capacitat d'expressar-se correctament. Per aquest motiu, es penalitzaran els errors normatius d'ortografia, de lèxic, de morfologia i de sintaxi amb un descompte d'1 punt per errada (el conjunt de la prova té un valor de 100 punts).
 3. Escriviu les respostes en l'espai assignat. Podeu utilitzar la pàgina 11 per a fer esquemes, esborranys, etc., però tingueu en compte que no es corregiran en cap cas.
-

SECCIÓ 1. COMPRESIÓ LECTORA

Llegiu aquest text i responeu a les qüestions que es plantegen tot seguit.

Les llengües i els grups humans

Quan érem petits ens van fer creure (entre més mentides) que la humanitat es classificava en cinc races: la blanca, la negra, la groga, la vermella i l'olivàcia. I molts, a més, van pensar, amb les conseqüències conegudes de tothom, que la primera era l'estrella més refulgent del firmament humà. Avui, però, els qui tenen autoritat científica en la matèria, els especialistes en genètica de les poblacions, han deixat ben clar que el vell concepte de «raça» és del tot inservible com a eina classificatòria i que, en el cas que algú el volgués fer servir, hauria de moure's entre una mica més de mil races diferents..., cap de les quals no es podria considerar, a més, «pura».

També tenim ben clar, ja des de fa temps, que entre les «races» i les llengües no hi ha cap relació possible: una llengua com l'anglès, per exemple, és avui la primera llengua per a grups humans ben diferents i, com deia el gran lingüista Edward Sapir, «als Estats Units hi ha uns quants milions de negres que no saben cap altra llengua. És la seva llengua materna, la vestidura formal dels seus pensaments i sentiments més íntims. És tan seva, tan inalterablement d'ells, com del rei d'Anglaterra» (Jordi V, llavors). És per aquesta raó que si algú volgués defensar encara cap relació entre llengua i raça hauria d'elaborar metodologies estrafoles per a establir correspondències estrambòtiques entre les llengües i els grups sanguinis, els colors dels ulls, i característiques semblants i immaridables. Si fa no fa, com si algun il·luminat volgués fer dependre la forma de cada llengua de les condicions del subsol o de la direcció predominant dels vents.

Deixant ara de banda les relacions impossibles, hi ha un problema que, almenys ja des de Wilhelm von Humboldt, ha interessat els lingüistes i els antropòlegs: el de la relació possible entre les cultures dels grups humans i les seves llengües. És matèria coneguda que aprenem una llengua de ben petits i que aquesta ens impregna d'una manera aclaparadora; això podria tenir com a conseqüència que la nostra percepció del món fos condicionada, almenys parcialment, per les característiques d'una estructura verbal que actuaria com una mena de sedàs o com un cristall acolorit interposat entre nosaltres i el món. D'aquesta forma, a llengües diferents correspondrien visions del món també diverses, tal com va suposar l'antropòleg i lingüista nord-americà Benjamin Lee Whorf.

Però el problema de la hipòtesi de Whorf és que la seva formulació va ser excessivament general. Què és una llengua? Una llengua és l'instrument comunicatiu i expressiu més complicat que es pot trobar a l'univers, i és per això que generacions d'especialistes encara no han pogut oferir una descripció exhaustiva i satisfactòria de cap llengua..., de la mateixa manera que generacions de neurofisiòlegs tampoc no han pogut fer el mapa complet del cervell humà. Una llengua té estrats diferents interrelacionats (fonètic, fonològic, morfològic, sintàctic, lèxic, semàntic i d'organització textual), cadascun dels quals conté les seves unitats (poques o moltíssimes) i unes determinades regles combinatòries.

Whorf no va ser capaç de precisar —no ho hauria pogut fer de cap de les maneres— si la cultura japonesa depenia de l'estructuració de les seves frases, en què primer apareix el subjecte, després l'objecte directe i, finalment, el verb. O si el sistema vocàlic de l'àrab (*a, i, u*) era responsable d'una determinada arquitectura cultural diferent, que els portaria a veure el món amb colors parcialment diferents.

Sembla clar (i el consens és avui total) que les estructures més fondes de les llengües no ens poden imposar unes determinades orientacions perceptives. En canvi, sí que sembla raonable pensar que cada llengua, en el capítol o nivell lèxic i en la fraseologia, porta alguns senyals culturals: empremtes relacionades amb els interessos de cada poble. Per una raó del tot evident: el lèxic és el conjunt de les peces amb què dissenyem els elements del nostre entorn, diferent (o parcialment diferent) en cada cas. És per això que nosaltres tenim tot de paraules per a parlar del vi i poques per a indicar els diferents estats de la neu i del gel. En canvi, els esquimals tenen a disposició un vocabulari molt ric en aquest segon cas i cap paraula, excepte les importades de les altres llengües, per a indicar els elements del món vitivinícola.

El lèxic, doncs, pot ser considerat amb tota justícia com el conjunt de les etiquetes que expressen les representacions col·lectives, almenys en tres nivells. En primer lloc, hi trobem les paraules que fan referència als elements universals, comuns a tota la humanitat: en totes les llengües hi ha les paraules necessàries per a designar l'aigua, el foc, la terra, les parts bàsiques del cos i tot d'entitats compartides per la nostra espècie.

En segon lloc, hi trobem els mots que fan referència a les realitats específiques d'un entorn físic socialitzat i complex: els animals propis, les eines, els tipus de cultiu, les estructures d'habitació i tota mena de tècniques col·lectives (és per això que nosaltres tenim un verb com *veremar* i no pas un altre com *romaniejar*, perquè collir romaní és un acte individual, que no afecta el grup cultural com a tal).

Finalment, hi ha el vocabulari de les construccions purament mentals, generalment induïdes pels qui organitzen (de grat o per força) el grup social: les paraules al·lusives als mites propis, a les entitats religioses, a les normes del comportament i a les qualitats de les persones. Aquestes paraules no tenen referents físics, és clar; no es corresponen amb entitats reals; però, com a creadores de mentalitats, poden arribar a tenir una força gairebé pètria. Per exemple, caldria saber quants actes de violència s'haurien pogut evitar si mai no hagués existit (per a determinades parelles de llengua-cultura) la paraula *honra* i el concepte que hi va associat.

Tot plegat, les implicacions entre el cabal lèxic, d'un costat, i les característiques de cada agrupació cultural, de l'altre, planteja un problema difícil amb la vista posada en el present i en el futur. Fins ara, i això és un fet, l'espècie humana ha estat una i diversa: una pel que fa a la seva dimensió essencial, i diversa quant a les llengües i les cultures. Però sembla que vivim uns temps en què haurem de decidir si ens diluïm tots, perdem els nostres estils diversos i ens captenim de manera uniforme i uniformada..., o bé si mantenim aquelles característiques (culturals i lingüístiques) que ens han fet ser com som. La qual cosa no hauria d'excloure, de cap de les maneres, un diàleg intercultural que, sempre que ha estat honest i convivencial, ha resultat ben productiu. Jo, la veritat, m'hi apunto, a això segon.

Adaptació feta a partir d'un text de
Jesús TUSON. *El Temps* (15 gener 1996)

Part 1 (qüestions 1-5)

Tenint en compte el text que heu llegit, trieu la resposta correcta en cada cas.

[15 punts: 3 punts per cada resposta correcta, 0 punts per les qüestions no contestades i -1,5 punts per cada resposta incorrecta.]

1. Quines consideracions fa l'autor sobre les races amb la perspectiva actual?
 - a) Destaca que avui totes cinc races es consideren igual de pures i que cap no és superior a les altres.
 - b) Fa palès que el terme *raça* ha quedat antiquat i que el debat de la puresa de les races no té base científica.
 - c) Posa de manifest que avui les cinc races originals han derivat en més de mil.

2. Edward Sapir és un lingüista i antropòleg que considera que
 - a) les races van lligades íntimament a les llengües.
 - b) hi ha una relació bidireccional entre llengua i raça.
 - c) la relació entre raça i llengua és un plantejament obsolet.

3. Pel que fa a les relacions entre llengua i cultura,
 - a) lingüistes com Whorf han pogut demostrar que les estructures lingüístiques condicionen la percepció del món.
 - b) lingüistes com Whorf i Tuson defensen que el vocabulari i les frases fetes condicionen la percepció del món, però que d'altres estrats lingüístics, com la sintaxi o la fonètica, no ho fan.
 - c) lingüistes com Tuson defensen que el lèxic i la fraseologia contenen traces culturals que donen notícia de les realitats, les necessitats, els costums i les quimeres de cada poble.

4. Per què l'autor considera que paraules com *honra*, si bé no tenen una correspondència física, sí que tenen molta força?
 - a) Perquè poden arribar a desencadenar grans catàstrofes.
 - b) Perquè les generen mentalitats pètries.
 - c) Perquè les imposen els que fan d'organitzadors dels grups socials.

5. Quina és la intenció de l'article de Jesús Tuson?
 - a) Explicar que les llengües condicionen la nostra percepció del món i, de retruc, la nostra cultura.
 - b) Defensar la importància de preservar les llengües i les identitats culturals.
 - c) Advertir del fet que el diàleg intercultural no sempre és honest ni convivencial.

Espai per al corrector/a				
Secció 1. Part 1		Correcta	No contestada	Incorrecta
	Qüestió 1			
	Qüestió 2			
	Qüestió 3			
	Qüestió 4			
	Qüestió 5			
	Suma			
	Total de les qüestions*			

* Aquest total no pot ser inferior a 0 punts.

Part 2 (qüestions 6-8)

Responen a les qüestions següents, relatives al text que heu llegit, d'una manera sintètica i amb les vostres paraules. Escriviu, com a màxim, 50 paraules per resposta.

[15 punts: 5 punts per cada resposta si és correcta i està ben formulada; 2,5 punts si és correcta però hi manca o hi sobra informació o té problemes d'expressió, i 0 punts si és incorrecta.]

- Quina idea defensa l'autor quan posa d'exemple les diferències entre el lèxic del català i el lèxic de les llengües esquimoaleutes?
- Quines tres categories lèxiques descriu l'autor? Expliqueu-les breument i poseu un exemple de cadascuna d'aquestes categories (han de ser exemples propis, no esmentats en l'article).
- Expliqueu les dues opcions respecte a la preservació de les llengües i les cultures que s'exposen en l'article i justifiqueu l'opció de l'autor.

Espai per al corrector/a				
Secció 1. Part 2		Correcta i ben formulada	Correcta però amb problemes	Incorrecta o no contestada
	Qüestió 6			
	Qüestió 7			
	Qüestió 8			
	Recompte			
	Suma			
	Descompte per faltes			
	Total de les qüestions			

SECCIÓ 2. EXPRESSIÓ ESCRITA

[50 punts. Es valorarà l'adequació, la coherència i la cohesió del text.]

9. Escriviu un article de difusió per a una publicació d'estudiants en defensa de la preservació de la diversitat lingüística i cultural i del valor de totes les llengües. Us podeu servir dels arguments del text de Tuson, però heu d'elaborar un nou article que es pugui entendre de manera autònoma. Cal aportar coneixements culturals propis.

L'article ha de complir els requisits següents:

- Ha de tenir un títol adient.
- Ha de tenir una extensió entre 250 i 300 paraules. Anoteu al final el nombre de paraules que heu escrit.

Espai per al corrector/a			
Secció 2	Valoració global		
	Adequació	a	
		b	
		c	
	Coherència	a	
		b	
		c	
	Cohesió	a	
		b	
		c	
	Suma		
	Descompte per faltes		
	Total		

SECCIÓ 3. DOMINI DEL SISTEMA LINGÜÍSTIC

[20 punts: 0,75 punts per cada error detectat degudament, 0,75 punts per cada correcció adequada i 0,5 punts per cada justificació ben argumentada.]

10. El text següent conté diversos errors lingüístics. Fent ús de les taules que hi ha a continuació, detecteu, corregiu i justifiqueu deu errors d'ortografia, de lèxic, de morfologia, de sintaxi o d'expressió.

Per fer-ho, seguiu la pauta següent:

Error: Escriviu la forma incorrecta, tal com apareix en el text.

Correcció: Escriviu la forma correcta.

Justificació: Expliqueu els motius o la normativa que determinen que la forma és incorrecta.

Feia molt temps que no anava a Barcelona, devia fer uns dos anys. Vaig arribar en tren sobre les dotze. La estació estava amb obres, i vaig haver de travessar la via arrossegant l'equipatge com podia. Tot s'em feia estrany. Al carrer m'esperava la meua companya de pis i d'estudis de feia deu anys, de quan estudiàvem ingenieria i vivíem en un cinquè pis sense ascensor. La Duna i jo, ens vam abraçar hi ens vam mirar l'una a l'altra una bona estona:

—Quan de temps! —vaig dir jo.

—Estàs iguala! —em va dir ella.

I mentre m'agafava pel musclo i començàvem a tirar cap al cotxe, li vaig dir que no era veritat que estigués com sempre, que no era ni cert ni desitjable. Al cap de dues hores havíem de dinar amb cinquanta cinc antics companys de carrera que també deurien haver guanyat pes i perdut cabells i, malgrat tot, ens faríem comentaris afalagadors al respecte del nostre aspecte físic.

1		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

2		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

3		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

4		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

5		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

6		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

7		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

8		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

9		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

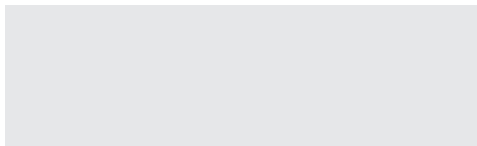
10		
<i>Error</i>		
<i>Correcció</i>		
<i>Justificació</i>		
	Total	

Espai per al corrector/a		
Secció 3	1	
	2	
	3	
	4	
	5	
	6	
	7	
	8	
	9	
	10	
	Suma	
	Descompte per faltes	
Total		

[Pàgina per a fer esquemes, esborranys, etc.]

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans